

TALSI VĀRDS

Šis avizes teksts pārbaudīts un atļauts.

Der text dieser Zeitung ist geprüft und genehmigt.
Der Ortskommandant i. V. Krasovskij
SS Ustul

IZNĀK Ceturtdienā

Pret boļševisko pasaules savvērestību

Gadu mijā vācu tautas lielais vadonis **Adolfs Hitlers** griežas pie nacionālsociālistu partijas biedriem un visas vācu tautas ar uzsaukumu. Šajā uzsaukumā Vadonis norādīja, ka viņš priekš tagadējā kara sākšanās lāgu lāgiem griežies pie Londonas un Parīzes ar uzaicinājumu ierobežot bruņošanu un panākt tautu saprasanos. Tomēr šis viņa aicinājums vai nu cilvēku naida, vai mantkārības dēļ palicis bez atbals. Vēl vairāk: abas demokrātijas 1939. g. 3. septembrī pieteikušas Vācijai kaļu. Kāpēc tas noticis? — Tāpēc, ka tās gribējušas piespiest vācu tautu dzīvot pēc saviem principiem un prasībām, tāpēc, ka tās gribējušas tikai 45 miljoniem angļu likt pārvaldīt 40 miljonus kv. km. zemes, bet 85 miljonus vāciešu saspīest nepilnos 500.000 kv. kilometros, un beidzot, tāpēc, ka angļu sakšu un židu kapitālistu gribējuši aplkusiņāt kritiku par savu neveiksmīgo saimniekošanu, bezdarbu, sabrukusajām finansēm un gūt labu peļņu uz cilvēces nelaimes un posta rēķina. Anglijai un Francijai, tāpat kā arī Amerikai bijis jābūstas arī no vācu tautas sociālā parauga. Tie ir iemesli, kuļu dēļ ir bijis jācieš neveiksme ikkatram mēģinājumam panākt tautu interešu izlīdzināšanu un savstarpēju saprasanos. Šo nāciju vadoņi ir savu valstu bruņošanās uzņēmumu akciju īpašnieki, kas gribējuši kaļu, lai sagādātu peļņas iespēju saviem kapitālu ieguldījumiem, bet aiz viņiem stāv žids, kas šā kara beigu rezultātā cerējis realizēt savu boļševismā apslēpto pasaules diktatūru. Tāpēc no 1933.—1939. gadam noraidīti visi Vadoņa atbrūošanās un miera priekšlikumi; tāpēc tie noraidīti arī pēc Polijas sakāves un uzvarām Rietumeiropā. Vācijas gatavību derēt mieru tad iztulkoja gandrīz vai pat par nespēku un glēvulību. Pēc rietumu frontes sabrukšanas Čerčils cerēja vēl uzvarēt un savus veikalus saglabāt ar Amerikas un Padomju Savienības palīgu. Tā Amerika un Padomju Savienība ar saviem iepriekš dotiem solījumiem iestāties kaļu ir arī šo kaļu no sākta gala visādi kurinājušas un veicinājušas. Sakarā ar to bija arī jānāk 1941. gadam un līdz ar viņu arī lielākās ciņas sākumam, kādu vien pasaule piedzīvojuši. Kopš 1941. g. 22. jūnija notikumi risinājušies ar vienkāršā varenību. Tas, ka pret boļševismu šai laikā sacēlusies gandrīz visa Eiropa, liecina, ka visas tautas sapratušas, kādas briesmas no šīs sērgas mūsu kontinentam draudējūšas. Vadonis ar ātru rīcību šo ciņu saīsinājis cik vien iespējams un aiztaupījis upurus, kuļus citādi šī ciņa būtu prasījusi. Protams, vācu tauta daudz labāk būtu izšķirusies par mieru, nekā par kaļu, jo miers viņai būtu devis iespēju izpildīt veselu rindu lielu kultūras, celtniecības, sociālas uzbūves, izglītības u. t. t. uzdevumu, kas tagad palikuši vēlākam laikam. Tagad viņas lielākais uzdevums ir Jaunās Eiropas un savas tautas eksistences problēmu atrisināšana un nodrošināšana. Par to cinās Vācija, par to cinās Itālija un šai ciņā tagad stājusies arī Japāna. Tā beidzot milzīga nacionālo valstu fronte no Lamanša līdz Austrumāzijai stāv ciņā pret židisko, kapitālistisko un boļševisko pasaules savvērestību. Šis ciņas pirmais gads nu pagājis, un pagājis kā cilvēces vēstures lielāko uzvaru gads. Par vācu kaļavīru un viņu sabiedroto kaļām un uzvarām runās gadu tūkstoši. Tās apbrīnos kā tautas pašuztēršanās dziņas lielākos sasniegumus. Bet viņas prasījušas lielu atsacīšanos, drosmi un arī upurus, ko dzimtene saviem dēliem nekādā nespēs atlīdzināt.

Esam tikko uzsākuši jauno 1942. gadu, kas tagad arī mums, latviešiem, pēc ieslēgšanās lielās un varenās vācu tautas kopībā un pēc pievienošanās visu to tautu saimei, kas cinās pret boļševismu, būs nopietnu uzdevumu un pienākumu gads. Ja **Vadonis** savā Jaungada uzsaukumā vācu tautai airādīja, ka nākošais gads mums uzstādīs milzu prasības, kas nevien fronteī, bet arī dzimteneī būs jāizpilda, tad tas atiecas ne vien uz vācu kaļavīru un viņa dzimteni, bet arī uz mums un mūsu dzimteni. Vācu tauta ir apņēmusies nest katru upuri, lai reiz piepildītu savas ilgas un cerības, lai paceltos reiz Jaunās Eiropas celtnē, kuļā vācu tauta varētu ieņemt vietu pēc savām eksistences tiesībām un nopelniem. Vācu vīri un sievas apņēmušies nenogurstoši strādāt tautas pārtikas sagādes laukā, nodrošināt un stiprināt kaļu rūpniecību un visās vietās nākt talkā valdībai, akurāti izpildot viņas pavēles un rīkojumus. Arī latvju tautai jāapzinās, ka arī viņai ir pienākums šai ziņā pilnām nostāties blakus vācu tautai. Latvju tautai jāapzinās, ka vienīgi vācu armija bija tā, kas 'varēja' atbrīvot mūs no boļševisma jūga, un ka vienīgi tā varēja sagādāt mums tagadējo dzīves mieru un drošību. Bet to apzinoties, mēs nekādā

ziņā nedrīkstam palikt par pasiviem vērotājiem tālākā Jaunās Eiropas tapšanas gaitā. Tiešām, prieks vērot latvju tautas pašreizējo atsaucību kaļoku, cimdu, zeķu, ādu un siltu drēbju ziedošanā frontes cīnītājiem, kas liecina, ka tautas lielākā daļa šai ziņā apzinās savu pienākumu un uzdevumu. Tomēr kādā citā novadā vērojam arī nevēlamas lietas un nepietiekamu pienākuma izpratni. Tas ir pārtikas un vispār nepieciešamo patēriņa preču sagādes novads. Lai nodrošinātu lielās ciņas drošu uzvaru, Vācija jau pašā kaļu sākumā ievada īpašu, vienlīdzīgu un taisnīgu visas tautas locekļu apgādāšanu ar nepieciešamā patēriņa precēm pietiekamā daudzumā, izlietojot šim nolūkam kartiņu sistēmu un attiecīgu sagādes likumu un rīkojumu izdošanu.

Tāds ievēdums dod iespēju pilnīgi precīzi paredzēt visu iedzīvotāju apgādei nepieciešamo pārtikas un citu produktu daudzumu, lai ražošanu pārpalikums varētu kalpot armijas vajadzībām. Šī sistēma tika ieviesta arī pie mums. Bet, diemžēl, mums ir ļaudis, kas neraugoties uz kartiņu saņemto devu, cenšas iegādāties nepieciešamā patēriņa preces lielākos vaļumos nekā sagādes noteikumi to atļauj, vai arī par savā rīcībā esošiem brīviem pārtikas produktiem

saņem spekulatīvu cenu, nenogādājot tos norādītās uzpirkšanas vietās, kur viņus varētu vienmērīgi sadalīt patērētāju starpā. Ir pat cilvēki, kas izmantojot gadījumu, nekautrējas uzņemties par vienas un otras puses starpniekiem, paši pie tam iegūstot negodīgi augstu peļņu uz citu patērētāju rēķina. Tā attīstās spekulācija, produktu nelikumīga sadārdzināšana, dzīvei nepieciešamo preču un produktu koncentrēšanās vienas iedzīvotāju grupas rokās, kas savukārt apdraud citu ļaužu normālu apgādi ar vajadzīgiem ražojumiem. Šādas rīcības sekas var būt visai ļaunas.

Ja viens patērētājs saņem vairāk produktu nekā viņam pēc noteikumiem pienākas, viņš atņem iespēju tos pašus produktus saņemt citam patērētājam normālā daudzumā. Tādu pašu negatīvu iespaidu šai ziņā atstāj visi dažādo produktu un preču spekulatīvie maiņas paņēmieni pret degvīnu, papirosiem, gaļu, sviestu, olām vai citām normētām nepieciešamā patēriņa precēm. Šādi paņēmieni liecina par disciplīnas trūkumu vienā mūsu iedzīvotāju daļā, un tie sagādā negodu visai mūsu tautai. Tāpēc latvju tautas gods un pienākuma apziņa prasa, lai šīm lietām reiz tiktu darīts gals. Attiecīgas iestādes kopā ar vācu ierēdņiem turpmāk darīs visu, neatturoties pat no visbargākajiem sodiem, lai šādas lietas pilnīgi novērstu. Iedzīvotājiem jāzina, ka zināmu normētu pārtikas un citu ražošanu savākšana un taisnīga sadale patērētāju starpā ir uzticēta tikai zināmām šo ražošanu savākšanas vietām, kāpēc jeb kāda veida normēto patēriņa preču iegādāšanās, pirkšana vai pārdošana privātā kārtā tiks stingri sodīta, neizslēdzot pat vainīgās personas nodošanu vācu Sevišķai tiesai, preču pārvaldājamo ierīču, pajūgu u. t. t. konfiscēšanu. Šai sakarā jāairādā, ka pie tādiem produktiem, kas stingri pakļauti sagādes noteikumiem un attiecīgai kontrolei, pieder labība un pākšaugi ar visiem to pārstrādājumiem, liellopi, gaļa un gaļas preces līdz ar visiem pie to apstrādāšanas radušajiem blakus produktiem, piens un visāda veida piena ražojumi, izņemot vājpienu, paniņas un sūkalas, olas un mājputni, zivis, cukurs un visāda veida saldumi. Visus šos ražojumus drīkst apgādāties tikai noteiktā vietā un normētos daudzumos, pie kam arī ražotāji šās lietas drīkst paturēt mājās tikai pašiem vajadzīgos apmēros.

Arī mūsu tautai jāamācās būt tik pat disciplinētai kā vācu tautai, un ja mēs tādi spējam būt pagājušā gada postā un ciešanās, tad kāpēc mēs tādi nevarētu būt tagadnes mierīgā darba un drošās dzīves apstākļos.

mus. Iegūts viens no britu imperijas Tālo austrumu svarīgākajiem atbalsta punktiem — Honkonga. Kritusi arī Peuanga, Ipola un plaša Malajas pussalas daļa. Ieņemtas Guama, Veisa, lielākā daļa Luconas salas ar galvaspilsētu Manila un citas salas. Sekmīgi uz priekšu virzās arī japāņu desants Barneo salā, apdraudot augļu un hollandiešu petrolejas avotus.

Nav noliedzams, kā japāņi šīm operācijām jau ilgāku laiku rūpīgi gatavojušies. Pati Japāna atrodas par daudz tālu no pašreizējiem kaļu laukiem. Tādēļ, ja Japānai savi kaļapulkci un kaļu materiāli uz operāciju rajoniem tagad būtu jāpārved no pašas Japānas salām, šīs operācijas nekāda gadījumā nevarētu noritēt tik sekmīgi. Lielais gājēns uz Dienvidjūru nebūt nav japāņu militārās vadības šīs dienas izgudrojums, bet gan paredzēts jau pirms vairākiem, pat gadu desmitiem, kā lieļā, neizbēgamā nepieciešamība japāņu tautas pieaugošo spēku novadīšanai.

Tādēļ arī nav nekāds brīnums ka sākoties pašreizējai vētrai klusā okeānā, japāņu galvenie spēki jau priekšlaicīgi bija koncentrēti Ķīnas piekrastē — pret Honkongu, Formozā, Hainanas salās un Indokīnā — pret Filipīnu salām, Malajas pussalu un Barneo, bet aviācija un flote jau siroja tālu klusajā okeānā. Turpretim Japānas pretinieki iestājas šīs ciņas daudz vājāk (Turpinājums 2. lapp.)

Lielāku pienākuma apziņu

Notikumi kaļu laukos

(Apskats)

22. decembris bija vēsturiska diena: Lielvācijas Vadonis **Adolfs Hitlers** personīgi uzņēma visu vācu bruņoto spēku vadību. Uzsaukumā kaļaspēkam **Vadonis** uzsvēra, ka šo soli viņš spēj tādēļ, ka kaļu laukos iestājušās izšķirējas kaujas un armijām jābūt cieši vienotām ar vācu tautu.

Austrumfrontē vācu un sabiedroto kaļaspēks, turpinā iztaisnot un saīsināt frontes līnijas. Atsevišķos frontes posmos notiek ļoti sivas un smagas aizsardzības kaujas, jo boļševiki, neželējot savu kaļavīru dzīvības un kaļu materiālus, daudzās vietās, sevišķi Maskavas rajonā, uzbrūk vācu pozīcijām ar milzīgiem spēkiem. Neraugoties uz asiņainiem zaudējumiem padomju pulki tomēr nekādus panākumus nav guvuši. Vispār, pašreizējās ziemas kaujas nevar iespaidot vispārējos kaļu operāciju iznākumus Austrumfrontē, jo izšķirējie notikumi šē var sākties tikai pavasarī, kad vācu un sabiedroto kaļaspēks atkal atjaunos savas uzbrukuma operācijas.

Decembra beigās vācu un rumāņu kaļaspēks uzsāka izšķirējus uzbrukumus Sevastopoles cietoksnim, gūstot lielus panākumus. Lai paralizētu šos uzbrukumus, boļševiki izcēla lielus desantus Krimas dienvidaustrumu piekrastē, pie Kerčas un Feodosijas. Vācu aviācija šīm desantu vietām neatlaidīgi uzbrūk un nodara boļševikiem lielus zaudējumus.

Ziemeļāfrikā vācu un itāļu kaļaspēks zem neatlaidīgā ienaidnieka spiediena ir planveidīgi atkāpies rietumu virzienā. Līdz ar to angļi ieņēmuši Dernu, Bengaziju, Bardiju un dažas citas apdzīvotas vietas Kirenaikas piekrastē. Pašlaik ciņas risinās dienvidos no Bengazijas, Tripolitanijas robežu rajonā.

Atlantikā angļi pēdējās nedēļās zaudējuši vairākus kaļu kuļus, to skaitā arī aviācijas bāzes kuļi "Unicorn". Pēc "Ark Royol" isā laika tas ir jau otrs lidmašīnu bāzes kuļa zaudējums angļu flotē. Šie zaudējumi angļiem ļoti sāpīgi sevišķi tagad, kad visos okeānos izraisās niknas jūņas un gaisa ciņas. Angļu flote un aviācija mēģināja sarīkot demonstratīvu pārsteiguma uzbrukumu vācu atbalsta punktiem Norveģijā, to-

mēr nekādus sevišķus panākumus neguva. Nogremdēti daži transporta kuļi, bet uzbrucēji cietuši jūtamus lidaparātu un kuļu zaudējumus.

Tālajos Austrumos japāņu bruņotie spēki guvuši jaunus, svarīgus panākumus. Pēc 16 dienu ciņām ieņemta Honkonga, šis tālais angļu jūņas atbalsta punkts Ķīnas piekrastē. Japāņi ieņēmuši arī krievu daļu Palajas pussalas, sevišķi visu to teritoriju, kas šai zemes šaurumā pieder Taizemei. Tāpat ieņemta svargā Penango osta, Pola un Kuantana. Līdz ar to japāņi sasnieguši Indijas okeanu un ar savām lidmašīnām var nopietni apdraudēt angļu jūņas apgādes līnijas. Japāņu galvenie spēki vairs atrodas tikai 350 kilometru no Singapuras.

Filipīnu salās japāņi izceļ arvien jaunus desantus. Pašlaik lielākā daļa Luconas salas atrodas jau japāņu rokās. Sīvās ciņas ieņemta arī Filipīnas galvas pilsēta Manila, kuļu japāņu spēki ielenca no ziemeļiem un dienvidiem. Bez tam japāņi izcēluši spēcīgus desantus otrā lielākā Filipīnu salā Mindanā un ieņēmuši šīs salas galvas pilsētu Davašu.

Japāņu aviācijas un flotes uzbrukumi notikuši arī vairākiem citām amērikāņu un angļu salām Klusajā okeānā. Uzlēcošās saules zemes zemūdenes nokļuvas pat līdz Kalifornijas piekrastei, kur torpēdēti vairāki amerikāņu naftas kuļi.

Ļoti sekmīgi turpinās japāņu desanta operācijas Barneo salā, kur šīs salas augļu daļā jau ieņemtas Sarovakas zultana valsts galvenās pilsētas — Kučinga un Bruneja. Japāņu rokās nākuši bagātie naftas avoti, no kuļiem pēc to izlabošanas drīzumā varēs iegūt japāņiem nepieciešamās šķidrās vielas.

Asu valstu pretinieki noturējuši Vašingtonā un citās pilsētās plašas konferences militārās darbības saskaņošanai. Iecelti kopīgi virspavēlnieki un panākta vienošanās par "kaļu turpināšanu līdz galīgai uzvarai". Noslēgts sevišķs līgums starp Savienotām valstīm, Angliju, Pad Savienību un Čaikaišēka Ķīnu. Šim pakdam pievienojušies arī dažu Eiropas gāsto valstību pārstāvji.

bet gan — kā panākt, lai tie iznāktu lētāki... Karš Tālajos Austrumos sācies ļoti labvēlīgi Uzlecošās saules zemei — Japānai. Tā sekojusi savai iemīļotai tradīcijai — atklāt kaļu darbību pēkšņi, bez kaļu pieteikuma. Tādēļ jau pirmajās kaļu dienās amerikāņu un angļu flote cietusi ārkārtīgi smagus zaudējumus, kas atņem tiem agrāk šķietamo spēku pārsvaru. Arī Japānas sauszemes spēki isā laikā guvuši milzu panāku-

Vētra Klusajā okeānā

(Turpinājums no 24. n. r. 1941. g.)

Tomēr, viss tas nemazina bruņošanās drūdzi visā pasaulē. Savienoto valstu garīgie un politiski vadoņi izsakās, ka viņi nedomā pārsiet Eiropas brūces, līdz kamēr Eiropas valatīs nenozēlos savas klūdas un nesamazinās savu bruņošanās uzdevumus. Bet tai

pašā laikā Amerikas valdība pati tērā miljardiem dolāru savas flotes, aviācijas un armijas pastiprināšanai.

Ironizējot par daudzajām atbrūošanās konferencēm, angļu rakstnieks Bernhards Šovs kādreiz izteicies, ka šais konferencēs lielvalstis nespriežot vis par to, kā izbeigt kaļus,

Vētra Klusajā okeanā

(Turpinājums no 1. lapas puses)

sagatavoti. Amerikāņi un angļi pēdējā laikā ļoti daudz savu ieroču un municijas atdeva boļševikiem, kā arī nogādāja uz Ziemeļafrikas karalauku. Lielu angļu rezerves spēki no Austrālijas, Jaunzēlandes, Kanādas un Indijas atrodas tieši klusos rajonos, kā Irānā, Irakā, Sirijā un arī Anglijas salās. Tādēļ japāņu pēkšņie, spēcīgie uzbrukumi šos sabiedrotos pārsteidz nesagatavotus un liela mērā izšķir visu kara norises gaitu. Pašlaik nopietni apdraudētas visas britu imperijas intereses, kuņas koncentrējas Indijas okeanā. Tomēr vētra, kas tagad reiz sākusies klusajā okeanā, tik ātri nerimsies. Nav šaubu, ka karš būs ilgstošs, jo visas trīs galvenās karotāju tautas pieder tādām nacijām, kuņas augstā vērtē savas vēstures tradīcijas un lielvalstu prestižu. Skaidrs ir tikai tas, ka pašreizējais karš uz daudzām desmitiem, varbūt pat simtiem gadiem izšķirs jautājumu, kam valdīt šai lielākajā pasaules okeanā.

A. Kalniņš

Darbu uzsāk Tautas teātris

Arodbiedrību Centrālās Savienības „Atpūtas un dzīvotprieks” daļa noorganizējusi Rīgā „Tautas teātri”, kas spraudis sev par mērķi spkalpot arī Rīgas nomales un provinci. Kā jau teātra nosaukums rāda, jaunā mākslas iestāde domāta tautas audzināšanai jaunās Eiropas garā, tautas gara un dvēseles dzīves izkopšanai; teātris grib kalpot tautai, sniegt atpūtu un dzīvot prieku. Tautas teātris, direktora Viļa Lapenieka vadībā, atvītos Ceļojošo teātri, Jaunatnes teātri un Dailes teātra Mazo ansambli, kā arī sniegs provincei vērtīgus, mākslinieciskus inscenējumus. Savu darbību „Tautas teātris” atklās pirmdienā, Kēniņa ielā 1, ar drāmu „Karogs aicina”. Tā Repertuārā jau uzņemti: M. Zivertā „Cilpa”, Bertnira „Zaķis”, Schuberta „Lēni lūdzot izskan manas dziesmas”, Streckera „Nemirstīgais valsis”, Lehara „Skaista ir pasaule”, Riesmaņa „Neapoli man neko” u.c. No nākotnes uzvedumiem atzīmējama Knuņa Hamsuna „Viktorija”, Emīļa Dāriņa dzīve skatuves tēlos atplauks „Melancholiskajā valsi”, bet Jānis Norvills apsolījis opereti „Trīs jaunas māšas”. Plašos uzdevumus „Tautas teātris” veiks ar saviem drāmas, jaunatnes, bērnu un operetes ansambļiem. Teātris gaida, ka mūsu literāti tam sniegs jaunam laikam atbilstošus piemērotus skatuves darbus. Arodbiedrību Centrālā Savienība cer, ka „Atpūtas un dzīvotprieks” organizēto „Tautas teātri” sirsniņi atbalstīs visplašākās tautas masas, viņam dāvāto uzticību teātris attaisnos ar savu darbu.

Laimi un satiecību vēlam

Lizetei Kauliņa j-kdzei

un

Aleksandram Ūziņa k-gm

X

Sveicam kā saderinātus

Ernu Gūtmani

un

Valdemāru Ernstsonu

V.D. un B.D.

Motocikletu

100 līdz 550 kb. cm. meklē steidzoši pirk
Motocikletu pārdevējam
pārdošu radio aparātu
Talsos, Ezera ielā № 2. Tālr. № 139.

K. Mežgalietis.

Židiskā internacionāle - komūnisms un goji*)

Turpinājums

Kad mēs izvedīsim savu valsts apvērsumus, tad mēs goju tautām teiksim: „Viss gāja ļoti slikti, mēs visi esam izcietuši. Mēs iznīcinām jūsu moku cēlonus: tautības, robežas un naudas dažādību. Saprotams, jūs varāt mūs sodīt, bet vai tas būs taisnīgi, ja jūs to darīsiet, iekams neesat izbaudījuši to, ko mēs jums dosim.” — Tad viņi mūs cildinās un uz rokām nesīs vienprātīga prieka un cerību saucienā. Balsošana, ko mēs izvedīsim, mūsu varai iestājoties un iemācot vismazākās cilvēku grupiņas sastādīt sapulces un biedrības, tad izpildīs savu uzdevumu un nospēlēs pēdīgo reizi vienprātības lomu, cerībā ar mums tuvāk iepazīties, pirms nosodīt.

Tai nolūkā mums jāiesaista balsošanā visi goji bez kārtu un cenzu izšķirības, lai iegūtu absolūtu balsu vairākumu, kādu nevar sagaidīt no goju intelligences. Tādā kārtā pieradinot viņus domāt par viņu pašnozīmi, mēs izpostīsim goju ģimenes un audzināšanas vērtības nozīmi un atbī-

Vai no darba var saslimt?

Kādas lielākas Vācijas fabrikas apmeklētājs raksta par apciemoto uzņēmumu sekojošo:

Kad mēs ar fabrikas vadītāju gājām caur spodrajām uzņēmuma telpām, īpaši iekārtoļā istabā patlaban kādai strādniecei ar modernāko aparātu izmeklēja traucējumu asinsriņķošanas sistēmā.

Ārsts, norādot uz komplikāciju, bet tehniski viegli apkalpojamo ierīci, teica: „Mūsu rīcībā laimīgā kārtā atrodas visi ārstniecības palīgīdzekļi, kādi vispār vien ir, sākot ar Rentgena aparātu līdz mūsu laboratorijai, kuņā izdara asins un urīna analīzes”.

Mēs atrodamies fabrikas ārsta istabā. Ārēji nekas nenorāda, ka šeit strādā ārsts. „Kad ļaudis nāk pie manis, tiem vispirms jādāvā man kā cilvēkam sava uzticība” paskaidro ārsts, „nodarbināto uzticība darba vietas ārstam ir tieši visu panākumu avots”.

Sodien lieli uzņēmumi bez darba vietas ārsta vairs nav nemaz iedomājami. Katrs jaunpieņemtais strādnieks pakļauts ārsta izmeklēšanai, kuņā noskaidro, kādi trūkumi vai vājības ir viņa organismam, pēc kam uzņēmuma ārsts, kuņā jāpazīst visi darba vietas sikumi, norīko šo strādnieku tādā darbā, kas viņa vispārējā veselības stāvokli nepasliktina, bet gan viņa organismu stiprina un tālāk attīstīta.

Ir darbi, kas veicami tikai kājās stāvot. Rokas darbojas noteiktā augstumā. Būtu nepareizi šim darbam izvēlēties garāka auguma cilvēkus, kuņā šos darbus var veikt vienīgi saliekušies, bet tikpat nepareizi būtu izvēlēties arī pārāk maza auguma cilvēkus, kuņā darbu izpildīšanas laikā vajadzētu nemitīgi stiepties. Pirmajā gadījumā sekas būs muguras muskulatūras nogurums, sāpes, bet pēc ilggadīga darba — mugurkaula izliekums. Otrā gadījumā visu laiku nemitīgi tiek stiepti vēdera organi, un šāda ilggadīga darba sekas būs traucējumi vēdera dziedzeru un iekšējo orgānu darbībā. Darba vietas ārsts šādiem darbiem izvēlas tikai piemērotu auguma cilvēkus. Kaņš darba vietas ārstam uzlicis veselu virkni jaunu uzdevumu, tā piem. līdzņemšanu smagā darba strādnieku izvēlē, darba vietas maiņas atļaujas došanā veselības stāvokļa dēļ, tāpat pie darbinieku nozīmēšanas uzņēmuma pretgaisa aizsardzības komandās.

Līdz ar to mēs nonākam pie interesanta jautājuma: vai darbs darītāju dara slimu?

„Esmu pieradis”, paskaidro ārsts, „ļoti pamatīgi izsekot visas tās sūdzības, kuņā kā sāpju cēlonis tiek vainots darbs. Pie tam esmu novērojis, ka mūsu darba biedriem ir dziņa plašā mērā vainot darbu dažādās savās veselības kaitēs, kas tomēr neatbilst īstenībai. Tā ārsta runas stundās ierodas kāds vīrs un paskaidro, ka viņš tā darbs pilnīgi novājinot. Pēdējā laikā stipri krities svarā viņš iemeslu tam meklē savā darbā, kur viņa pienākums ar kādu sārnu atļaukot metala daļas. Pārbaude pierādīja, ka šajā darbā rodošies tvaiki ir tikai ūdens. Kautkāda gaisa piesaistīšanās ar kaitīgām vielām fizikālu iemeslu dēļ vien nav iespējama. Izmeklējot sūdzētāju, izrādījās, ka vīrs slimo ar kādu no cukura slimības veidiem, kas arī viņa veselības pasliktināšanas cēlonis. Nekāda veselības stāvokļa uzlabošanās mainot darba vietu nenotiks, tā iespējama vienīgi ar slimības pareizu ārstēšanu. Tieši otrādi, pašreizējā darba vieta ir tieši ārkārtīgi izdevīga viņa pazeminātām

darba spējām, jo šis darbs pēc būtības prasa no viņa tikai uzmanību, bez fiziskas piepūles.

Kāda no strādniecēm, kuņām bija darīšana ar svinu saturētājiem sāļiem, bet kuņas veselība šajā ziņā nekādi nebija uzskatāma par apdraudētu, pēkšņi saslima ar vemšanu un kuņģa un zarnu sāpēm. Starp darba biedrēm izplatījās uzskats, ka viņa meklējama darba materiālā (svinā), kādi košās dienās pie visām pārējām darba biedrēm, izņemot tikai vienu, parādījās gluži tie paši saslimšanas apstākļi — vemšana un sāpes. Nobijušās tās noteikti atiecas turpināt savu darbu. Ievadītā izmeklēšana pierādīja, ka darba apstākļi veselībai ir nekaitīgi. Pirmo un vismagāk saslimušo strādnieci ārsts novietoja slimnīcā, kādi diagnozi uzdodams aizdomas par saindēšanos ar svinu. Pārējās strādnieces atvieglotas atkal uzsāka savu darbu un tikai apmeklējot savu biedrēni slimnīcā, viņas uzzināja, ka tās saslimšanas cēlonis ir grūtniecība. Pārējām viņu slimības pazīmes radušās uz iedomu pamata. Protams, pēc tam viņas jutās mazliet nokaunējušās par savu izturēšanos darba vietā. Bet tā ir laba mācība un uzskatāms piemērs tam, ka slimību ļoti ātri var arī iedomāties.

Kādu vīru, kuņā vajadzēja operēt un kas strādāja transporta darbus, pēc operācijas atbrīvoja no transporta darbiem un virsstundām un novietoja vieglākā vietā. Par izbrīnu ārstam, viņš tomēr arvienu sūdzības par sāpēm operācijas apvidū. Tikai pēc ilgākas iztaujas atklājās, ka viņš, novietots vieglākā darbā, no darba brīvā laikā, lai iegūtu blakus peļņu, nodarbojies ar smago alus mucu izkraušānu.

Savus novērojumus ārsts nobeidz vārdiem: „Šie piemēri skaidri rāda, ka sūdzības par kaitēm vainojam dažādi iespaidojumi; vai un par cik pie tā vainojama nodarbe un darbs, to var noskaidrot vienīgi, siki izmeklējot un izpētījot strādātāju cilvēku un tā darba vietu.”

Amata mācekļu jautājums

Boļševiku laikā tika sagrauta labi ievadīta amata mācekļu apmācības sistēma. Līdz ar amatniecības vispārējo atveseļošanu arī amata mācekļu jautājums par jaunu nokārtojams. Šim nolūkam amatnieku biedrībās nodibinātas īpašas mācekļu lietu komisijas. To uzdevums sekot mācekļu apmācības gaitai, dot atsaksmi par apmācītāja un amatniecības uzņēmumu piemērotību apmācībai, sekot apmācības gaitai, organizēt starpamācības kontroli un vispār pārzināt mācekļu apmācības jautājumus.

Viens no pirmiem darbiem tagadējos apstākļos irgūt pārskatu, kādi un cik mācekļu ir biedrības rojona atsevišķos amatos. Šim nolūkam jāizdara mācekļu reģistrācija, kas jāpabeidz līdz 1942. g. 15. janvārim.

Mācekļi jāpiesaka uzņēmumu īpašniekiem vai rīkoļājiem.

Tiesības apmācīt mācekļus ir tiem amatniekiem, kuņā ir sevišķi bij. Latvijas amatniecības kameras vai Latvijas amatniecības pilnvarnieka atļauja.

Meklēju
melderi — sūcģāzes motoristu
labu sava aroda pratēju
Pieietkties Laucienes pag. Odres dzīrnāvās.

Dekorētie veikalu skatlogi izdalījuši mūsu pilsētu kopainu

Arodbiedrību Centrālā Savienība novembra beigās bija ierosinājusi Kaņa Ziemassvētku skatlogu sacensības „sarīkošanu visā mūsu zemē, kuņas mērķis ar jaukiem skatlogiem sveikt varonīgos frontes kaņāvirus, aicinot iedzīvotājus” mērķtiecīgai saimnieciskai dzīvei un radīt mierīgu, ražīgu un Kaņa Ziemassvētkiem piemērotu noskaņu. Tirdzniecības arodbiedrība kopā ar Tirdzniecības departamentu, uzņemoties šīs sacensības vadību ciešā sadarbībā ar uzņēmumu vadītājiem, tirgotājiem un māksliniekiem, panākusi teicamā pasākuma labu izdošanos un mēs varam droši teikt, ka vēl nekad mūsu pilsētās nav bijis tik daudz labu un idejiska satura dekorētu skatlogu, kā tagad, kas ir sacensības nopelns. No Rīgas 2500 veikalēm dekorēti 80 proc., galvenā kārtā gan centrā, bet arī nomalēs no tur atrodošo veikalu kopskaita dekorēti jau 8—10 proc. veikalu skatlogu, kas patīkami izdalīju pilsētas seju. Sacensībā dzīvu dalību ņēmusi arī province, īpaši atzīmējama Liepāja ar sava apriņķa pilsētām Grobiņu, Priekuli un Durbi, lielu aktivitāti uzrādījušas vietējās sacensības komitejas Ventspilī, Jelgavā, Valmierā ar tās apriņķa pilsētām u. c., par ko pateicība pienākas vietējo pašvaldību vadītājiem. Ar province sacensības rīkoļāji bija noorganizējuši mākslinieciskas konsultācijas. Tirdzniecības departaments no savas puses iekārtojis 30 vietās Rīgā un 14 vietās provincē paraugdekorējumus, kam liela nozīme skatlogu dekorēšanas mākas propagandēšanai vispār.

Ar prieku jāatzīmē, ka ir uzņēmumi, kas tālredzīgi un kaņa saimniecības uzdevumus izpētoši piemēroti dekorējuši savus skatlogus. Tomēr vēl arvienu ir arī daži tādi, kas pat nebija turējuši par vajadzīgu nomazgāt savus netīros skatlogus. Vairākās vietās rēģojās tukši skatlogi, kur, piemēram, bankas it labi varēja novietot savu propagandu noguldījumu krāšanai. Šī sacensība pierādīja, ka vervēt var netikai vien par precī, bet arī par kādu ideju, sauksmi, Tā, piemēram, galantēriju preču veikala logā bija redzams tikai viens priekšmets — liela sirds ar lozungu: „Maz, bet no sirds”; sporta piederumu veikala uzraksts: „Mēs ražojam mūsu kaņāviriem”, pārtikas veikalos — praktiskas ēdienu receptes nama mātēi pēc kaņa laika ierobežotām devām u. t. t.

Patlaban visos apriņķos un pilsētās vietējās sacensības komisijas pēc īpašām novērtējumu lapām izdara skatlogu dekorējumu novērtējumus, pēc kam labāki dekorētiem veikāliem piešķirs balvas, kuņas ziedojusi arodbiedrību pilnvarotais Austrumzemē KV Vicešefs Lencers, Austrumapgabala Ģenerālkomisārs, ACS, Tirdzniecības departaments, Amatniecības pilnvarotais, apgabala komisāri, pilsētu un apriņķu vecākie u. d. c. iestādes. Godalģošanas rezultāti visas zemes mērogā būs zināmi nākošā nedēļā. Atzinība pienākas it visiem, kas šajos pirmos Kaņa Ziemassvētkos kopuši latviešu dailes un tīrības tikumu, darba mīlestību posuši pilsētas varonīgo frontes cīnītāju tikamai atpūtai un iedzīvotāju iedzītai Kaņa Ziemassvētku noskaņā.

Sludinājums

Paziņoju, ka š. g. janvāra mēnesī Talos atrasta viena vīrieša galoša. Īpašnieku izziņcinu pieteikties 6 mēnešu laikā, skaitot no izsludināšanas dienas manā kanceļejā, Lielajā 31. E. Rakstiņš
Talsu apr. polic. iec. priekšnieks

pastāv apmēram viens un tas pats: priekšstāvniecības, ministrijas, senāts, valsts padome un likumdošanas un izpildu korpuss. Mums nevajadzēs jums paskaidrot šo iestāžu savstarpīgo attiecību mehānismu, jo tas jums labi zināms; grieziēt savu vērību tikai uz to, ka katra no minētām pilda kādu svarīgu uzdevumu, pie kam lūdzam ievērot, ka vārdu „svarīgu” mēs attiecinām ne uz iestādi, bet uz uzdevumu; tā tad ne iestādes ir svarīgas, bet svarīgi ir viņu uzdevumi. Iestādes ir sadalījušās savā starpā visus pārvaldības uzdevumus: administratīvos, likumdošanas un izpildu darbu, un tādēļ viņas darbojas valsts organismā tāpat, kā locekļi cilvēka ķermenī. Ja sabojāsim tikai vienu daļu valsts mašīnā, valsts saslims tāpat kā cilvēka ķermenis un . . . nomirs. Kad mēs ievēdam valsts organismā liberālisma nāveklī, visa viņa politiskā kompleksija pārveidojas: valsts saslima ar nāvīgu slimību — asiņu trūdešanu. Mums atliek tikai nogaidīt viņu pēdīgo agoniju.

No liberālisma radās konstitucionālās valstis, kas nostājās vienīgā goju glābiņā — patvaldības vietā; bet konstitūcija, kā jūsu labi zināms, nav nekas cits, kā ķildu, šķelšanās, nesaskaņa, partiju vēlīgu agitāciju un partiju tendenču skola, — ar vārdu

sakot — skola visam, kas paralizē valsts darbību.

Runātāju tribīnas, ne mazāk kā prese, notiesāja valdniekus uz bezdarbību un nespēcību, ar to padarot viņus nevajadzīgus, kādēļ arī viņi daudzās valstīs gāzti. Tas deva iespēju nodibināties republikāniskam laikmetam, un tad mēs atvītojam valdnieku ar valdības karikatūru — prezidentu, ko izvēl pūlis no mūsu miluļu, mūsu vergu vidus. Tem bija pamats tai minai, ko mēs palikām zem goju tautas, pareizāk sakot — goju tautām.

Tuvākā nākotnē mēs ievēdīsim prezidentu atbildību. Tad mēs vairs nekautrēsīsimies izvest dzīvē to, par ko atbildēs mūsu neredzami kalpi. Kas mums daļas gar to, ja izretināsies varas kāriģo rindas, ja iestāsies sajukums prezidentu neatrāšanas dēļ, — sajukums, kas galīgi deģorganizēs zemi.

Lai sasniegtu šādu mūsu plānu rezultātu, mēs izvīrīsim tādu prezidentu ievēlēšanu, kam pagātnē ir kāda neatklāta, tumša lieta — kāda „panāma”. Tad viņi būs uzticīgi mūsu priekšrakstu pildītāji aiz bailēm, tikt atmaskotiem, jo katra varas vīra īpašībā ir ilgāk paturēt iegūto varu, privilēģijas, priekšrocības un godu, saistītu ar viņa amatu. (Turp. sek.)

TALSOS

Skatlogu godalgošana

Skatlogu sacensības žūrijas komisijas locekļi: pilsētas vecākais Vēveris, tautskolu inspektors Lucavs un gleznotāja Stipnieks 2. janvārī apskatīja izdekorētos skatlogus Talsu pilsētā. Pilsētas centrā bija izdekorēti ap 60% skatlogu. Visumā iespaids labs. Godalgoja trīs labākos skatlogus.

Vislabāk izteiktu un ietērptu kāja Ziemassvētku ideju redzējām Lielā ielā 25, apriņķa valdes dekorētos skatlogos. Vienkāršas formas, laba izdoma un sakārtojums. Koncentrēti parādīts svarīgākais šajos Ziemassvētkos: kafavirs frontē un tautas palīdzība viņam. Panākta liela ekspresija.

Otrs logs, kas krāšņi un tipiski latviski izcēlās, bija Vidusskolas dekorētais logs arī Lielā ielā 25. Skaisti latviski audumi, grezni iesietas grāmatas un mūsu daiņu kopotāja un vācēja Barona tēva krūšu tēls. Arī latviskā glezniņa labi iederas vidū.

Trešo logu Lielā ielā 37 bija dekorējusi Talsu pienotava. Vienkāršiem līdzekļiem, izkārtot logos savus ražojumus, bija panākta tikama Ziemassvētku noskaņa. Neiederējās logs ar Ziemassvētku veci.

Dažos labi un gaumīgi dekorētos logos būtu bijis vēlams vairāk izcelt pašu Kāja Ziemassvētku ideju.

Daži skatlogi bija par daudz saraibināti, kas atstāja drusku bezgaumīgu iespaidu, tomēr arī te bija redzama laba griba piedalīties kopējā darbā.

Bez trīs godalgotiem skatlogiem daudziem izteica pateicību par piedalīšanos sacensībā.

Eglišu vakars

Talsu sadraudzīgās biedrības koris rīkoja 28. decembrī eglītes vakaru. Pēc garīgā akta, jauktais un vīru koris atskandināja nākošam koncertam sagatavotās dziesmas. — Gaiši, svinīgi un silti, kā svecītes liesma, glāstīja sirdi mūsu latviskā mācītāja vārdi. Jauki un sirsniņi koris skandināja nopietnās un jautrās dziesmas, nepārtraukdams dziesmu kamola risināšanu visu vakaru — iesildīdams visus ar savu dziesmoto omulību. Un kā lai nejustos labi, ja koža dvēsele ir tik jauks, vienkāršs sirdscilvēks, kā mūsu diriģents. — Nekas tā neiztirā dvēseli no dzīves duļķainajiem sārņiem, kā šāds dziesmots sadraudzības vakars. Vēl ilgi skan līdz latviskā dziesma, dziedādama sāpošās rētas un celdama ticību gaišai nākotnei.

Saziedotas mantas

Austrumfrontes karavīru vajadzībām savāktās mantas Talsu pilsētas robežās: kažoki, 13, puskažoki 6, kažoku iekšas un dažādi ādas gabali 16, aitādas 52, zeķes 36, cimdi, vilnas 35, cimdi ādas 3, ziemas cepures 9, kaklanti 6, svīteri 5, filcābakā 5, silta veļa 8, vilna 5 kg, vilnas cepures 2, gultas segas 2, galvas sildītāji 2, siltas bikses 3, vatēta biežpraka, vatēta odere un 2 pāri slēpju.

Bāriņtiesas bāriņcinājums

Talsu pilsētas bāriņtiesa uzaicina visus aizgādņus un aizbildņus iesniegt bāriņtiesai, Talsos, Lielā ielā 20, Civillikumā 301. un 373. pantā paredzētos pārskatus un norēķinus par 1941. gada darbību.

Plašākiem pārskatiem veidlapas dabūjamas pilsētas valdē pie sekretāra.

Paziņojums par tekstilpreču iegādes atļauju izsniegšanas kārtību Talsu pilsētas iedzīvotājiem

Pamatojoties uz Tirdzniecības direkcijas apkārtrakstu pašvaldībām par tekstilpreču atļauju izsniegšanas kārtību Latvijas ģenerālapgabala pilsētās un laukos nosaku Talsu pilsētas iedzīvotājiem, kas dzīvo pilsētas robežās un pieteikti policijā, pagaidām sekojošo:

- Personām, kam nepieciešamas tekstilpreces, jāiesniedz pilsētas valdei lūgums uz īpašas veidlapas, kas saņemama turpat pret samaksu;
- Līdz turpmākam atļaujas var saņemt vienīgi šādos gadījumos:
  - zīdaiņu pūriņam;
  - kristību vajadzībām;
  - iesvētību vajadzībām;
  - kāzu vajadzībām;
  - bēru gadījumiem;
  - personām, kas boļševiku varas laikā, vai caur kafu un tā sekām cietušas vai zaudējušas savu mantu;
  - bērnu un skolnieku vajadzībām;
  - slimnieku vajadzībām, ja tie var uzrādīt ārsta apliecību, no kuņas redzams, ka sevišķu apģērbu gabalu iegāde nepieciešama;
  - grūtniecēm;
  - Latvijas ģenerālapgabala iedzīvotājiem, kas atrodas vācu armijas dienestā.
- Katrai personai par pieprasītām tekstilprečēm jāizpilda atsevišķa lūguma veid-

Darbs un dzīve pagastos

Laidze

„Joka“ dēļ jāiet cietumā

Laidzes Lāčos oktobrī notikusi kulšanas talka. Vakariņu laikā mašīnmeistars nolīcis uz galda savu maku ar apmēram Rub. 1000 iekasētās kulšanas naudas. Vēlāk maks nozudis. Sākusies meklēšana. Lāču māju gūsteknis Kirillo pateicis, ka maku paņēmis kulšanas talkas dalībnieks Fricis-Roberts Donis. Maku tas tūlīt atdevis un paskaidrojais, ka to esot paņēmis tikai tāpat, „joka pēc“. Ši joka dēļ Donim tomēr bija jāstājas tiesas priekšā. Tā kā Donis jau vairākas reizes par zādzībām sodīts, Miertiesnesis „jokam“ neticēja un Doni sodīja ar 3 mēnešiem cietumā.

Spāre.

Nelaimīgs zirgs.

Annai Mitenbergai Spāres Vidkalnos bijis paveicāks zirgs, kurš uzticīgi nokalpojais daudzus gadus. 1940. gada rudenī lopbarības bijis pamaz, kādēļ Mitenberga nolēmusi zirgu pārdot kādam labam cilvēkam, kurš ar to labi apietos. Zirgu tā pārdevusi Kulleim, Mordangā. Bet arī tam zirgs drīz vien izrādījies nevajadzīgs, un viņš to pārdevis Valdim Jankevicam, Spāres Krujas. Pārdošana notikusi šā gada maijā, bet zirga pasi nav paspējuši pārrakstīt. Jūnijā Mitenbergu un Kulli boļševiki aizveduši. 2. oktobra rītā zirgs Jankevicam no ganībām pazudis. Ejot pa pēdām, konstatējuši, ka tas ievests Vidkalnu stalli. Tikai nākošā dienā saimniecības vadītājs Fricis Prūsis atzinies, ka Jankevica zirgs atrodas viņa stallī, jo esot pieklidis ganībās pie viņa zirgiem. Zirgu tas tomēr atteicis izdot, jo Jankevicam neesot zirga pases. Lieta nonāca tiesā, kas Prūsi atzina par vainīgu pieklidūša zirga paturēšanā un sodīja ar RM 25 vai 14 dienām aresta.

Nogale.

Nesaticīgas māsas.

Nogales Tircumu īpašnieka Jērkova ģimenē agrāk bijusi laba satība. Tikai pagājušā pavasarī, kad jaunākā māsa apcējusies ar Revīču, sākušās nesaskaņas, galvenā kārtā mantas dēļ. Kādā rudens dienā Lizbete Jērkova nosaukusi savu māsu un viņas vīru Revīču par „komūņiem“. Par šo apvainojumu Revīči iesniedza sūdzību tiesai. Vainīgā māsa taisnojās, ka par „komūņiem“ cietušos esot nosaukusi tādēļ, ka tie dzīvoja kopā nelaulājušies. Šis iebildums tomēr izrādījās nepaties, jo no cietušo pasēm bija redzams, ka tie salaulājušies jau šā gada 12. aprīlī un māsai to vajadzēja zināt, jo visi dzīvojuši vienās mājās. Miertiesnesis Lizbeti Jērkovu sodīja ar RM 5 vai 3 dienām aresta.

Stende

Kildīgi ļaudis.

Neviens Talsu apriņķa pagasts nesagādā policijai un tiesai tik daudz darba ar dažādu kildu izšķiršanu, kā Stendes pagasts. Viena pati māja — Aspāzijas ielā Nr. 1, isā laikā devusi Miertiesai veselas 3 lietas par lamāšanos un neslavas celšanu. 22. novembrī šī nama iedzīvotāja Emilija Lukstiņš atradusi uz savām durvīm pieliktu uzrakstu „Stendes trakā“. Lukstiņai ir sliktas attiecības ar daudziem kaimiņiem, bet

šoreiz par vainīgo tā iedomājusies kādu P., tūlīt iebrukusi tā dzīvoklī un sacēlusi skandālu. „Kaļš“ turpinājies arī nākošās dienās, tiklīdz L. kautkur sastapusi savu iedomāto ienaidnieku. No rīta salamājušies kooperatīvā, bet pēcpusdienā — mājas koridorā, laižot darbā arī dažādus sitamos. Rezultātā — 3 lietas Miertiesā!

Lauciena.

Šā gada pēdējie kultūralie sniegumi

Pēc vairākkārtīgiem atlikumiem un daudziem mēģinājumiem trūcīgā gaismā beidzot laucenieši tika pie sava sarikojuma 14. XII, izrādot M. Priedulājas 3 cēlienu drāmu „Veco dzirnavu noslēpums“. Par lielo interesi pēc sarikojuma liecināja lielais tautas pieplūdums — jau pāris dienu iepriekš visas vietas bija izpārdotas un radās pat doma par izrādes atkārtotāšanu. Tāds gadījums Laucienes sarikojumu vēsturē vēl nav piedzīvots.

Tāpat bija jākonstatē otrs retums — nofeiktā laikā visi bija klāt, kaut gan sākums 14 nebūt nav parasts sarikojumiem; apsvēicama bija arī lielā disciplinētība, izņemot pāris jauniešu „pašpuiku“ niķu — spilpošanu beigās. Turpretim ansamblim gan derētu griezt vērību uz savu precizitāti.

Sarikojumu ievadīja pagasta vecākais A. Alksnis ar mazu uzrunu par sarikojuma mērķi un suminjumu varoņiem.

Lugas izvēle ir laba, tomēr lauku skatuvei un lauku spēkiem „Veco dzirnavu noslēpums“ ir samērā ciets rieksts. Kamēr vieni aktieji spiesti nest smagumu cauri visai lugai, tikmēr citiem tas pats jārada ļoti koncentrēti. Lielas pūles te jāpieliek režisoram un visam ansamblim, lai būtu svaigi un spraigi skatīties 3 stundas ilgā spēlē, jo starpbrīžos pašiem jākārtā dekorācijas un jāmaina tērpi.

Sagatavojums veikts pašu spēkiem N. Kalves vadībā. Atsevišķo personu tēlojumos, gribētos pasvitrot sevišķi galvenās lomas: Jauno dzirnavnieku Pēteri tēloja M. Lenbergs un deva ļoti izjustu un izstrādātu tēlojumu. Sīvēnu tēloja jaunās audzes aktrise O. Dabris. Blakus dabīgajam skaistumam stājusies arī tehnika un tēlojums izjusts, sevišķi beigu skatā. Adeli tēloja E. Saldava, kas šo lomu jau spēlējusi te pirms 10 gadiem. Tēlojums labs viņas gadu nostājā. Labu raksturtēlojumu deva Zile — G. Alksnis. Laba savos pārdzīvojumos bija Aida — S. Alksnis, kaut to arī varēja vēlēties vēl meitenīgāku. Dzirnavnieku Kristapu tēloja E. Grīnfolgs. Sākuma skatā likās drusku par jaunu, bet samērā tēlojums labs. Tāpat Zīles māte varēja būt vairāk satriekta un Baltgailu māte lišķīgāka. Mākslinieku Romānu tēloja pats režisors N. Kalve, sniedzot pārliecinošu tēlojumu. Pārējo lomu tēlojumi samērā labi.

Nemot vērā lielo apmeklētāju skaitu un atsaucību par izrādi, lēma lugu atkārtot. Tā 27. dec. notika lugas II izrāde atkal izpārdotā namā. Šoreiz aktieji bija gēmuši vērā iepriekšējo nokavējumu un samērā laikā varēja sākt izrādi. Uzveduma atkārtojumu vērojot jāliecina, ka katrai lugai tā būtu ļoti vēlama, jo tik tad var aktieris īsti iejusties, kad viņš ir pārdomājis savu pirmo gājumu. Ja vēl pirmais skats bija auk-

stās skatuves iespaidā, tad turpmākie jau bija pavisam labi.

Kā jaunums atzīmējama gaismas maiņa II skatā, panākot 3 jaukas vakara nokrāsas Jāņu skatā.

Ka kultūralus notikumus vēl varētu atzīmēt skolas eglīti 22. dec. lauks. b-bas zālē, kur apkārtnē vēroja augam jaunāko aktieju un koristu, arī solistu audzi. 24. dec. Nurmē baznīcā eglīti kuplīnāja Nurmē baznīcā koris ar pāris dziesmām. Sakarā ar mazo mēģinājumu skaitu un dažu koristu saaukstēšanos vietumis bija dzirdamas mazas nejaušības, tomēr dziesmas pilnums radīja īstu eglītes noskaņu.

Ar to nobeidzies šā gada koļa un aktieju kopas atklātais darbs posms. Sākums ir bijis spraigs un lik jāvēlas, lai šis jaukais darba priekš neapsiktu, bet dotu vēl jo lielāku plaukumu.

Cik vērojams, tad kori vēl nebūt nepiedalās visi apkārtnes jaunieši un itkā pilnīgi trūkst dalībnieku no vecākās paaudzes. Vai tam nevarētu kautkā tikt pāri. Gribas cerēt un ticēt, ka jaunais gads dos jaunu rosmi, un mēs nebūsim visi tik skatītāji vien. Skatītājs.

Valgale.

Skolotāju Jāni Lagzdīņu izvadot.

Ankstā decembra dienā Valgales kapos izbeidzās skolotāja Jāņa Lagzdīņa dzīves ceļš.

Jānis Lagzdīņš visā apkārtnē bija pazīstams kā ļoti humāns, palīdzīgs un viesmīlīgs cilvēks, liels patriots un latvietis. Jau pāris gadu desmitus tas bija Valgales pamatskolas pārzinis. Daudzi skolotāji ir nākuši un atkal gājuši, — neviens tā nebija saudzis ar savu tiešo skolas un sabiedrības darbu, kā Jānis Lagzdīņš. Ar sirdi un prātu tas bija saudzis ar savu darbu, kas vienīgais bij viņa dzīves saturs un piepildījums. Daudz tika darīts sabiedrības labā, nežēlojot personīgos līdzekļus un pūles. Nekur un nevienam palīdzība netika liegta, arī atsevišķas personas var atcerēties savu labdari kā ļoti laipnu palīdzīgu cilvēku un labu draugu.

Atceroties bijušo skolotāju man nāk prātā Lermontova dzejas motīvs par skumjo dvēseli, ko engēlis nes uz bēdu pasauli, lai tur klistu un ciestu. Visā dzīvē tas cieš no nelaiemes gadījuma un nāve — atkal nelaiemes gadījums. Kāds liktenis. Tagad darbam veltītais mūža epilogs — noslēdzies! Gājies baltā ziemas dienā, klusā, vientuļā lauku kapsētā, kur starp daudzām citām atdusas vietām tagad paceļas vēl viena svaiga kapu kopija. Šeit rimst sāpes, izbeidzas ilgas, sapņi. Mazo smilšu kopiju klāj svaigas smiltis, vaināgi, ziedi. Smilšu kopija, egļu zari, vīstīši ziedi, — tāds cilvēka isās dzīves neizbēgamais beigu cēliens. Cilvēks, ar savām ciešanām mazs, nenozīmīgs puteklītis plašajā debesu izplatījumā.

Daudzie pavadītāji liecina, ka tie nav aizmirsuši savu skolotāju, sabiedrisko darbinieku, labo cilvēku un draugu.

Lai vieglas smiltis Tev mans pirmais skolotāj. Vieglas smiltis pēc grūtā dzīves ceļa! Rūta Vitāle.

Plaši tirdzniecības kursi tirdzniecības darbiniekiem.

ACS Tirdzniecības arodbiedrība sarīko tirdzniecības kursus, kas sāksies janvārī pirmā pusē un ilgs 6 mēnešus. Kursos var piedalīties tirdzniecībā nodarbinātie vecākie darbinieki ar tirdzniecības praksi. Interesenti var pieteikties līdz 5. janvārim, Rīgā, Woltera von Plettenberga ielā 85, II stāvā, tirdzniecības kursu telpās.

Miera svētki Kandavā

Ziemas svētki — miera svētki, kad visa kristīgā pasaule svin Kristus piedzimšanu. Arī nupat mēs aizvadījām šādus baltus miera svētkus, kaut gan patiesībā aiz mūsu dzimtenes robežām plosās asiņains kaļš, ko izsaucis visas kristīgās pasaules lielākais ienaidnieks bezdievis Staļins.

Ziemas svētku vakarā Kandavas baznīcā notika gadskārtējais dievkalpojums, kas, līdzīgi iepriekšējiem gadiem, bija pulcējis dievlūdēju pilnu balto Dieva namu.

Pagājušos Ziemas svētkos 5—6 kandavnieki-komjaunieši bija nākuši baznīcā ar cepurēm galvā un atzīmējuši visu, kas viņiem liecis aizdomīgs mācītāja vārdos, lai tādi viņu varētu nodot zvēriskās čekas nagos. Tomēr vēlāk, salīdzinot pierakstīto, izrādījās, ka katram bija atzīmēti citādi un tā nu nekā neiznāca. Toreiz mācītājs skaidri un gaiši pateica, ka nepastāvēs tā

valsts, kas netic Dievam, un tagad mēs dzīvam šo vārdu piepildījumu.

Otros svētkos darbību uzsāka Kandavas kultūras māmuļa — Sadraudzīgā b-ba ar koļa dziesmām un teātra izrādi. B-bas kori vada pazīstamais muzikas darbinieks Pēteris Jancis, bet aktieju trupu — Aleksandrs Andersons, viens no labākajiem vecās paaudzes aktieriem.

Darbības atklāšanas svētkus ievadīja māc. R. Zariņš uzrunā vācu un latviešu valodās, norādot, ka ar mūsu atbrīvošanu, šodien varam atkal sākt un veidot mūsu kultūralo dzīvi. Pēc tam koris nodziedāja Lielvācijas himnu, Horsta Veseļa dziesmu un mūsu tautas lūgšanu „Dievs, svētī Latviju!“

Tad koncertu sniedza koris, nodziedot vairākas latvju tautas dziesmas un latvju autoru skandārus. Koncertam sekoja J. Akuratera 5 cēlienu komēdija „Bezdarbnie-

